

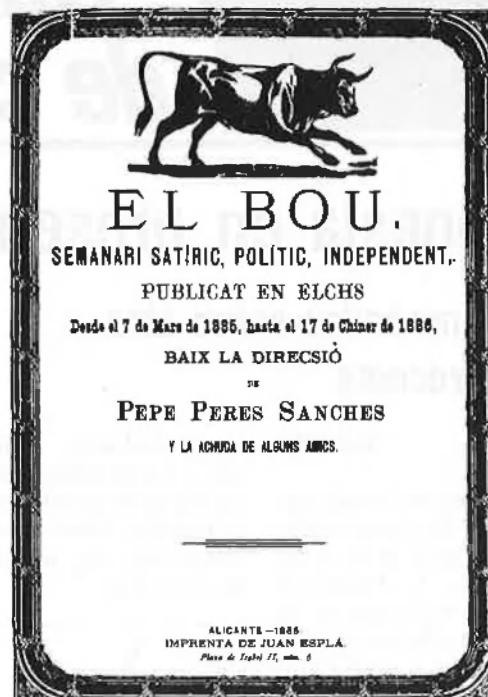
Recuperant la premsa antiga

Elx és una de les poques ciutats del País Valencià que compta amb una notable hemeroteca de publicacions locals, amorosament conservada i catalogada a la Biblioteca Municipal. Tot i que, com sol passar arreu, de vegades, les col·leccions són incompletes, aquest conjunt hemerogràfic —tan valuós per a reconstruir la història de la ciutat i de la seua gent— honora els ajuntaments que al llarg del temps van posar els mitjans per crear-lo i conservar-lo.

Tanmateix, no n'hi ha prou amb la conservació, ja que ben sovint es tracta de col·leccions úniques. És també necessari divulgar aquest fons i anar posant-lo a l'abast dels estudiosos. És per això que hem de salutar amb joia la recent edició facsímil —per ini-

ciativa del llibreter Manuel Pastor Torres— d'un important periòdic elxà del segle XIX: *El Bou*. Un «semanari satíric, polític, independent», que dirigí i redactà Pere Pérez Sánchez, curiós personatge que durant la Restauració passà del republicanisme a militar en el partit liberal conservador, cosa que no li impedí de fustigar constantment el sistema.

Periòdic absolutament fidel a la nostra llengua —escrita, segons el costum estatut, amb ortografia castellana i dialectalismes—, fins al punt que el castellà no n'ocupa més del 3 %, almenys en els 43 números facsimilats de la primera època, que comprén de març de 1885 a genr de 1886. La segona etapa, que esperem de veure facsimilada aviat, és més tardana: de l'estiu de 1894 al de 1895. Entremig,

com ens infoma al pròleg Miquel Ors Montenegro —bon coneixedor de la història de la premsa elxana—, isqueren alguns números «desmarranchats». La importància d'*El Bou* pot mesurar-se pels 1.500 subscriptors que arribà a tenir.

La introducció de Miquel Ors és també un estudi del que era Elx, la societat elxana i el seu àmbit cultural, ara fa un segle, i

ajuda molt a la lectura de les planes d'un periòdic la memòria del qual ha persistit a Elx fins els nostres dies, tal com s'esdevé a Alacant amb *El tio Cuc*. Fenomen que Miquel Ors interpreta, encertadament, com a conseqüència d'estar redactats tots dos en el català del sud. Esperem que l'exemple dels elxans recuperant *El Bou* serà imitat en altres poblacions del país.

Boadella puntualitza

Amb motiu de l'estrena a València de *Gabinete Libermann*, Albert Boadella assistí a una roda de premsa dimarts dia 4. Com era d'esperar, les preguntes se centraren molt més en la polèmica querella a *Teledeum* que no en la presentació valenciana del nou muntatge. Boadella ho contestà tot amb un sentit de l'humor i una intel·ligència sincerament enco-

E. S. miables. On hi ha taules, es nota.

Puntualitzà, per si calia, que ningú no és obligat a anar al teatre; que, després de més de vint anys d'experiència teatral, no creu dedicar-se a la blasfèmia per sistema. Que hi ha una enorme diferència entre les paraules, els gestos, el clima que creen uns actors a l'escenari i les expressions descontextualitzades que puguen aparèixer en l'acta d'un notari. I que, si tenim

en compte la idiosincràsia del personal, en un plet on es mullen el poder judicial, l'església catòlica i quatre pobres desgraciats de comediants, els únics beneficiats poden ser aquests, i els únics perjudicats els altres, a nivel de *look*, s'entén.

Sobre *Gabinete Libermann* i el Centro de Nuevas Tendencias, també en va dir de fortes i clares. Per a Boadella, l'obra és, més que res, una sàtira de l'intel·lectualisme artificial. Si va acceptar la proposta del Centro, fou per-

què el tema l'interessava, «podia jugar amb els mons creuats de la follia i la realitat». «Ara bé, respecte a l'economia, Els Joglars hem acabat finançant-ne la major part de les despeses. Nosaltres, com qui diu, hem finançat el Ministeri». I és que el Ministeri volia apuntar-se el tant Boadella; ara, potenciar el teatre, fer-lo rendible socialment, no els interessa ni un duro. «El que els agrada és omplir els expedients».

Boadella, durant un poc més de mitja hora, ens parlà de la vida, tal com raja.